

Секція 4

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Бабаніна Наталія

к.е.н., доцент кафедри

фінансів, банківської справи та страхування,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський, Україна

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА КРЕДИТНИЙ РИЗИК

Кредитний ризик – це елемент невизначеності при виконанні контрагентом своїх договірних зобов'язань, пов'язаних з поверненням позикових коштів. Іншими словами, кредитний ризик – це можливість втрат внаслідок нездатності контрагента виконати свої контрактні зобов'язання. Для кредитора наслідки невиконання цих зобов'язань вимірюються втратою основної суми заборгованості та невиконаних відсотків [2].

Згідно Постанови НБУ № 279 від 06.07.2000 р. «Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків» кредитний ризик – це ризик невиконання позичальником (контрагентом банку) зобов'язань за кредитними операціями (тобто ризик того, що сплата позичальником процентів і основного боргу за кредитними операціями проводитиметься з відхиленнями від умов кредитної угоди або взагалі не проводитиметься) [3].

Зарубіжні економісти також приділяють велику увагу кредитному ризику банківських установ. За думкою дослідників Дж. Куотата, Е. Альтмана, кредитний ризик – це можливість втрат внаслідок неспроможності контрагента виконати свої контрактні зобов'язання, а наслідки невиконання цих зобов'язань вимірюються втратою основної суми заборгованості та невиконаних відсотків за мінусом суми відновлених грошових коштів.

До факторів, які підвищують кредитний ризик, відносять: значний обсяг сум, виданих вузькому колу позичальників чи галузей, тобто концентрація кредитної діяльності банківської установи у будь-якій сфері, чутливий до змін в економіці; велика питома вага кредитів та інших банківських контрактів з клієнтами, що потерпають певні фінансові труднощі; питома вага нових та нещодавно залучених клієнтів, про котрих банківська установа володіє недостатньою інформацією; ліберальна кредитна політика (надання кредитів без наявності необхідної інформації та аналізу фінансового стану клієнта); нездатність отримати відповідне забезпечення для кредиту чи прийняття у якості такого цінностей, яких складно реалізуються на ринку чи тих, які швидко знецінюються; значні суми, видані позичальникам, пов'язаних між собою (родичам тощо); нестабільна економічна та політична ситуація.

Факторами, які знижують кредитний ризик, є: консервативна політика управління кредитуванням, скрупульозна процедура затвердження кожного кредиту, встановлення максимального розміру ризику на одного позичальника, систематичне спостереження та контроль за ризиками з боку керівництва, ефективно забезпечення або страхування кредитів [1, с. 40].

Серед зовнішніх факторів ведучим фактором є загальний стан економіки, а також регіону, у якому банк розвиває свою діяльність.

Крім того, серед них виокремлюються фактори, зумовлені рівнем інфляції, а також темпами зростання валового внутрішнього продукту. Істотну роль відіграє активність грошово-кредитної політики НБУ, котра через зміни облікової відсоткової ставки у більшості визначає попит на банківські позики. Також до групи зовнішніх факторів можна віднести зовнішню та внутрішню політику держави та її можливі зміни у результаті державного регулювання. Одним із визначальних факторів ризику є рівень розвитку банківської конкуренції, яка характеризується збільшенням концентрації банківського капіталу в окремих регіонах і розвитком складу банківських операцій та послуг [4, с. 67]. Серед внутрішніх факторів велику роль відіграє рівень кредит-

ного потенціалу комерційного банку, залежного від загальної величини мобілізованих у банківській установі коштів, загальної суми та структури зобов'язань банку. Факторами, які здійснюють прямий вплив на виникнення кредитного ризику, є якість кредитного портфеля, цінова політика банківської установи та ступінь управління кредитним ризиком в банку. Внутрішні фактори кредитного ризику можуть бути пов'язані як з діяльністю банку-кредитора, так й з діяльністю позичальника.

Так, до факторів, пов'язаних з діяльністю позичальника, відносять: зміст та умови комерційної діяльності позичальника, кредитоспроможність позичальника, рівень менеджменту позичальника, репутація позичальника, банкрутство позичальника, шахрайство з боку позичальника.

До факторів, пов'язаних з діяльністю банку-кредитора відносять: адекватність вибору кредитної політики, структура кредитного портфелю, кваліфікація персоналу, помилкові дії кредитних працівників, якість технологій, тип ринкової стратегії, здатність розробляти та просувати нові кредитні продукти, точність техніко-економічного обґрунтування кредитної угоди та інвестиційного проекту.

Список використаних джерел

1. Дадашев Б.А. Кредитні спілки в Україні: навч. посіб. / Б.А. Дадашев, О.І. Гриценко // Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : ДВНЗУАБС НБУ, 2011. – 196 с.
2. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків» // Постанова Правління Національного банку України від 15.03.2004 р. № 104 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0104500-04>.
3. Постанова НБУ № 279 від 06.07.2000 р. «Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0474-00>.
4. Рыбин Е. В. Риск-менеджмент в банках и банковских группах: проблемы и тенденции [Текст] / Е. В. Рыбин // Банковское дело. – 2009. – № 9. – С. 67–71.